

34
14,98

юридична книга

М. В. Цюрупа

Міжнародне гуманітарне право

КОНДОР

A stylized logo for the publisher 'КОНДОР', featuring a dark blue, wing-like shape below the text.

34
Ц 98

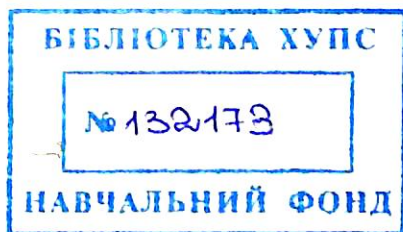
Національна Академія оборони України

ДЯЧЕНКО В.І.
ЦЮРУПА М. В.

МІЖНАРОДНЕ ГУМАНІТАРНЕ ПРАВО

Навчальний посібник

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів*

Київ

A 1 3 6 7 3 3

КОНДОР

2008

ББК 65.9

Ц 58

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів
(лист МОНУ № 14/18.2-432 від 12.03.2005 р.)*

Рецензенти:

Князев В. М. — доктор філософських наук, професор, проректор з наукової роботи Української академії державного управління при президенті України;

Муравйов В. І. — доктор юридичних наук, професор Київського інституту міжнародних відносин

Цюрупа М. В.

Ц 58 Міжнародне гуманітарне право. Навчальний посібник
К.: Кондор, 2008. — 364 с.

ISBN 978-966-351-117-7

Міжнародне гуманітарне право покликано захищати права, свободи, життя і здоров'я людини у надзвичайних станах («станах безправ'я і насильства» за Г. Гегелем), які об'єктивно виникають під час війни та збройних конфліктів. Сучасна воєнна теорія наголошує на війнах «шостого» та «сьомого» покоління, однак базові поняття у МГП залишаються відносно незмінними: війна, конфлікт, силові акції, гуманітарна інтервенція, повага до прав особистості, гуманітарний захист.

ББК 65.9

ISBN 978-966-351-117-7

© М. В. Цюрупа, 2005

© «Кондор», 2005

Зміст

РОЗДІЛ I. Сучасні збройні конфлікти як об'єкт міжнародного гуманітарного права	5
I.1. Філософсько-правовий зміст базових понять: «війна», «збройний конфлікт», «збройний конфлікт неміжнародного характеру», «гуманітарні силові акції», «втручання з гуманітарними цілями»	5
I.2. Структура збройного конфлікту в контексті можливостей міжнародно-гуманітарної регуляції та її відображення у правових термінах	29
РОЗДІЛ II. Історично-науковий екскурс становлення і розвитку міжнародного гуманітарного права	50
II.1. Історико-логічний огляд перших кроків становлення міжнародного гуманітарного права	50
II.2. Зіткнення гуманістичних парадигм ведення війн в Європі першого тисячоліття	59
II.3. Гуманістичний зміст моральних кодексів професійного вояка епохи Середньовіччя	63
II.4. Воєнна необхідність та гуманність: перші суперечності в Нові часи	67
II.5. Епоха тотальних війн XIX століття: криза моральних засад регулювання стихії насильства	73
II.6. Кульмінація юридичного позитивізму в становленні міжнародного права збройних конфліктів у другій половині XIX-першій половині XX століття	80
РОЗДІЛ III. Міжнародне гуманітарне право і сучасні гуманітарні кризи збройної боротьби: нові протиріччя і виклики	93
III.1. Сучасний стан міжнародного гуманітарного права: розвиток і криза	93
III.2. Екологічні аспекти сучасних збройних конфліктів у контексті міжнародного гуманітарного права	103
III.3. Етнонаціональні та регіональні традиції гуманізації збройної боротьби і питання їх трансформації в універсальні міжнародні правила	107
III.4. Взаємозв'язок міжнародного гуманітарного права і міжнародного права прав людини	109
III.5. Міжнародне гуманітарне право як навчальна дисципліна і об'єкт пропаганди	113

РОЗДІЛ IV. Міжнародне гуманітарне право як система джерел, принципів, норм, правил	118
РОЗДІЛ V. Джерела міжнародного гуманітарного права у ХХ—му столітті: зміст і стислі коментарі.....	138
Прийняття конвенцій міжнародного гуманітарного права до Другої світової війни (1925 - 1929 рр.)	138
РОЗДІЛ VI. Міжнародне гуманітарне право у період утворення ООН та піднесення права прав людини	147
VI. 1. Міжнародне гуманітарне право до і після прийняття Протоколів 1977 року	164
VI. 2. Документи міжнародного гуманітарного права у завершальний період ХХ століття боротьба і компроміси	181
РОЗДІЛ VII. Природа міжнародного гуманітарного права в контексті класичної правової філософії	185
VII. 1. Гегелівська «Філософія права» і сучасне право війни	186
VII. 2. Моральні й правові, світські й релігійні основи розвитку гуманітарного права	193
РОЗДІЛ VIII. Мусульманська міжнародно-правова гуманітарна традиція та її вплив на сучасні морально-правові аспекти збройних змагань	211
РОЗДІЛ ІХ. Особливості латиноамериканських воєнно-гуманітарних традицій ведення збройних конфліктів	234
РОЗДІЛ X. Етнонаціональні гуманітарні концепції у східних регіонах планети	247
X. 1. Азійська (Індія, Японія, Китай) воєнно-гуманітарна концепція: історія і сучасність	247
X. 2. Воєнно-гуманітарні аспекти африканських концепцій міжнародного права	261
РОЗДІЛ XI. Українська воєнно-гуманітарна спадщина: міжнародно-правовий аспект	277
XI. 1. Становлення вітчизняної воєнно-гуманітарної традиції регулювання збройної боротьби	280
XI. 2. Гуманітарні надбання класичної української воєнно-теоретичної думки	299
XI. 3. Трансформація гуманітарних традицій в Україні у період визвольних рухів за незалежність	303
XI. 4. Сучасний етап розвитку української воєнно-гуманітарної думки у міжнародно-правовому контексті	306
СЛОВНИК	318